

מרכז גישור קהילתי ביואב

מגשרים בחינוך מעבירים את זה הלאה

חוברת לצוותי החינוך החברתי ביואב

מרכז הגישור הקהילתי ביואב נותן שירות לתושבי המועצה ולבעלי תפקידים החל מהגיל הרך ועד לבני הגיל השלישי, במערכת החינוך הפורמאלי ובחינוך החברתי.

המרכז שם לו למטרה:

ללמד את שפת הגישור והדיאלוג ולהפיץ אותה בקרב קהילת תושבי מועצה אזורית יואב. להכניס לשיח הציבורי את האפשרות לשיח מכבד וסובלני, שיח של חיבור ושלום. אנו מאמינים כי אם נדע לכבד זה את זה ולקיים דיאלוג ושיח מכבד, נוכל לחיות חיים טובים ומלאים יותר. המרכז פועל ללא מטרות רווח, מופעל על ידי מגשרים מקצועיים מהמועצה ומהאזור שעושים את עבודתם בהתנדבות.

מערכים אלו נבנו על ידי מגשרי מרכז הגישור הקהילתי ביואב
עריכה: ליאור גלפרין, מלגאית מרכזת את הפרויקט למניעת חרמות בכלים גישוריים.

המערך מוגש לצוותי החינוך החברתי
כמחווה ושותפות ולשימושם בלבד.

חרם?

לא בקבוצה שלי

מרכז הגישור בנה
עבורכם סדנת
התמודדות
עם חרמות
ודחייה חברתית

חרם וביריונות | הצופה מהצד | יצירת חוסן

מותאם לגילאי יסודי ג'-ו'

הקדמה

אנו יודעים שאחד הנושאים המרכזיים המעסיקים את הצוותים החינוכיים, הוא האקלים במערכות החינוך: התמודדות עם מריבות ואלימות, דרכי תקשורת, חרמות ודחייה חברתית בין הילדים עם ההורים וצוותי החינוך.

מחלוקות הם חלק מרכזי בחייהם של הילדים והם מהווים נתח נכבד בעבודת הצוות החינוכי. בד"כ המחלוקות נחווים במסגרות החינוכיות כ"מטרד" שיש לנטרל, כדי להמשיך באופן תקין במילוי המשימות ובקיום השגרה. באופן פרדוכסלי, האנרגיה והמאמץ המושקעים בטיפול במחלוקת מעמיקים את הקרע ויוצרים "מעגל של בזבז" במקום דינמיקה של ערך.

אנו מאמינים שעבודה על האקלים בתוך המסגרת, יכולה להשפיע על המערכת כולה לטווח ארוך: על האווירה, על השפה, ועל חינוך הילדים לשיח של רגשות, ראיית האחר, הבנת הצורך זה בזה.

החוברת מכילה טיפים למדריכים, ושלושה מערכים שמטרתם מתן כלים מעולם הגישור להתמודדות ומניעה של דחייה חברתית וחרמות בקבוצה.

נשמח לעמוד לרשותכם בכל אתגר ושאלה
חן רוזן | מנהלת מרכז הגישור הקהילתי ביואב

שלבי הפעילות - תיאור השלבים השונים כולל מסגור זמן ספציפי
א. משחק פתיחה - זאזו + דיון | 20 דקות
ב. משחק בלון באוויר + דיון | 10 דקות
ג. מליאה בין כל משתתפי הקבוצה | 10 דקות
ד. סיכום | 20 דקות

א. משחק פתיחה

מושיבים את החניכים במעגל ואומרים לאחד החניכים לעמוד באמצע. כעת עליו להתיישב על הכיסא הריק ועל שאר החניכים למנוע ממנו לעשות זאת ע"י זה שהם זזים מכיסא לכיסא כדי לא להשאיר מקום פנוי. **לתשומת לב:** יש לבחור בחניך. חזקה חברתית

דיון

◀ מה חשבת כשלא נתנו לך מקום? איך ההרגשה של יחיד מול רבים?
 ◀ האם אנחנו, בתור חברה, אכן חוסמים אנשים מלהיכנס לקבוצות שלנו? תנו דוגמאות.
 ◀ כשטוב לנו ("אנחנו יושבים") האם אנחנו מוכנים לפנות מקום לאנשים אחרים שיהנו גם מהטוב?

חוזרים על המשחק -

הפעם שני ילדים צריכים למצוא מקום (משאירים שני מקומות פנויים הגדרת המשימה לזוג - משימה משותפת).

דיון

◀ איך ההרגשה?
 ◀ האם הרגשתם נח יותר כשהייתם שניים?
עזרים: כסאות.

מגשרים בחינוך | מעבירים את זה הלאה

ב. בלון באוויר

חניכים חובטים קלות בבלון כשמטרתם לשמור שהבלון לא ייפול על הרצפה. אם מישהו הפיל את הבלון המשחק נגמר. ניתן לשחק משחק זה כתחרות בין שתי קבוצות.

לתשומת לב: למשחק זה דרוש שטח גדול ובלי קוצים. עדיף חדר.

דיון

◀ האם אפשר היה להגיע להצלחה רק אם חלק היו לוקחים חלק?
 ◀ מה החשיבות של כל אחד בקבוצה?

חשיבותו של כל אחד בקבוצה -

כל אחד צריך לשים לב למה שמתרחש, לקחת אחריות ולפעול. כדי להצליח במשחק ובחיים בתור קבוצה - אף אחד לא יכול להוציא את עצמו החוצה ולומר "אני לא אחראי, אפשר להסתדר בלעדי". אם אנחנו רואים מישהו בקבוצה מוציא את עצמו או שיש התנהגות לא יפה כלפי חבר, עלינו לפעול כדי לתקן זאת ולא להתעלם. **עזרים:** בלון.

ג. מליאה

◀ מי רוצה לשתף איפה המשחקים פוגשים אותנו בחיי היום יום?
 ◀ מה אנחנו יכולים לקחת מהמשחקים לחיים שלנו? (שלושה שיתופים לפחות)

ד. סיכום

פיזור קלפים במרכז בחירת קלף - מה לקחתי איתי מהמפגש. **עזרים:** קלפים

שלבי הפעילות - תיאור השלבים השונים כולל מסגור זמן ספציפי

- א. משחק פתיחה | 10 דקות
- ב. צפייה בסרטון קצר + דיון | 20 דקות
- ג. מה אתם הייתם עושים | 10 דקות
- ד. משחק אור וצל | 15 דקות
- ה. סיכום | 10 דקות

א. משחק פתיחה

על המשתתפים להצליח לספור יחד עד 10. המשתתפים "זורקים" לחלל האוויר מספרים רצופים מ-1 עד 10 ללא תכנון מקדים ביניהם. אם שני משתתפים או יותר אמרו יחד את אותו המספר, מתחילים מהתחלה.

דיון

- אחרי שהחניכים מסיימים עם המשימה שואלים:
- א. מי נמנע מלהשתתף ולא ניסה לספור בכלל? ומנסים להבין למה?
- * יש כאלה שמפחדים.
- * יש כאלה שלא רוצים להוביל ולזרום.

ב. צפייה בסרטון קצר-

צופים בסרטון: לא משאירים את נועם לבד

יש לסרוק את הQR

- א. כיצד אתם מגיבים כאשר אתה רואה ילדים חווים הצקות?
- ב. מדוע לדעתך, ילדים שמסתכלים בשקט על הצקות?
- ג. מה לדעתך גורם לילדים להחליט אם להתערב או לעמוד מהצד?
- ד. מדוע לדעתכם עולה ההתלבטות?
- ה. האם נתקלתם בחייכם במצבים דומים שבהם התלבטתם אם להתערב או לא להתערב? מה עשיתם? מה סייע לכם להגיע להחלטה? האם אתם שלמים אתה, ומדוע?

שאלות דיון נוספות:

- א. אילו אתם הייתם לסיטואציה כזאת - כיצד הייתם מגיבים? מדוע?
- א. אילו היה מדובר בחבר קרוב, באח או בבן הכיתה שאינו חבר שלכם - האם היה הבדל בתגובה שלכם?
- א. האם נתקלתם במצבים כאלה בעבר?

עזרים: מקרן, מחשב, רמקול.

ג. מה אתם הייתם עושים?

המדריך מחלק לכמה קבוצות קטנות (2-3 בקבוצה). כל קבוצה מקבלת כרטיסיה. הכרטיסיות מציגות סיטואציות שונות של פגיעה באחר, או עוולה חברתית. חוזרים למעגל כל המשתתפים.

כל קבוצה בתורה עונה - מה היא הייתה עושה במצב כזה לפי הסיטואציה שקיבלו.

- א. טיילתם בשכונה וראיתם שלושה ילדים מרביצים לילד קטן
- א. במהלך שיעור, המורה דיבר לא יפה לאחד מחבריך בפני כל הכיתה
- א. כל הכיתה הוזמנה ליום הולדת חוץ מילדה אחת
- א. אחד מחברי הכיתה הרס את המחשב הכיתתי, המורה אמרה שאם הוא לא יתוודה היא תעניש את כל הכיתה והטיול שנתי שהיה מתוכנן התבטל.
- א. במהלך משחק מחניים הילדים לא מסרו פעם אחת את הכדור לאחד מחברי הכיתה.

עזרים: כרטיסיות.

המדריך מחלק את הקבוצה לקבוצות של 4 ילדים בכל קבוצה. כל קבוצה מקבלת דילמה.
2 ילדים נותנים טיעונים נגד התערבות (הצל) ו2 ילדים נותנים בעד התערבות (אור).

מקרים:

1. דביר הזמין את כל החברים אליו הביתה למסיבת פיג'מות אך אמר ליואב לא להגיע. נתן חברו הטוב של יואב נמצא בדילמה. הוא יודע שאם יגיד משהו לדביר, דביר יתעצבן ולא יזמין גם אותו. והוא ממש רוצה לבוא למסיבה, ובכלל יואב לא כח חבר שלו... אז אולי אפשר להתעלם?
2. רועי עורך ל"ג בעומר והזמין את כל החברים אך 'חוץ מדוד' הוא לא הוזמן. בת-שבע חברה של דוד, נמצאת בדילמה? דוד הוא באמת ילד מעצבן, ושנה שעברה בל"ג בעומר היה ממש לא נעים בחברתו. אולי עדיף שלא יבוא?
3. במהלך משחק כדורגל דוד שמע שיואל צועק על יואב. "איזה גרוע אתה! אתה לא יודע לשחק... צא מהמשחק אתה לא שייך לקבוצה הזאת". דוד הוא שחקן בנבחרת, חשוב לו לנצח במשחק. האם הוא יתערב או יתעלם? גם ככה יואב רק מוריד את הרמה של הקבוצה.

דין

כל הקבוצה חוזרת למעגל שלם.

1. איך הרגשתם במהלך המשחק?
2. האם היה לכם קל או קשה לייצג את הצד שקיבלתם ("האור" או "הצל") ולמה?
3. לילד שהיה צריך להגיע להחלטה- איך הרגשת? האם היה לך קל להגיע

עזרים: כרטיסיות.

ה. סיכום:

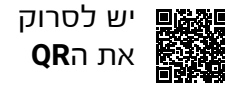
המדריך שואל את החניכים:

1. האם היינו רוצים פחות לעמוד מהצד בפעם הבאה?
2. אם כן, מה יכול לעזור לנו להגיע להחלטה כזאת?
בין ה"אור" וה"צל" קיימים, גם גוונים אפורים, המייצגים חשיבה מורכבת. כלומר, חשוב לזכור שקיימות אפשרויות נוספות לפתרונות. למשל:
 - להזעיק עזרה של מבוגר.
 - לגייס תמיכה חברתית או קבוצתית.
 - להיוועץ באיש מקצוע או במבוגר משמעותי.
 - לנסות להסיט את תשומת הלב של הפוגעים לעניין אחר ובכך לקטוע את הסיטואציה הפוגענית.

- שלבי הפעילות- תיאור השלבים השונים כולל מסגור זמן ספציפי
- א. פתיחה - סרטון קצר | 10 דקות
 - ב. משחק תפקידים | 20 דקות
 - ג. מסכים / לא מסכים | 10 דקות
 - ד. מליאה בין כל משתתפי הקבוצה | 10 דקות
 - ה. סיכום - סרטון קצר | 10 דקות

א. פתיחה | הצגה סרטון קצר

צפייה סרטון קצר של התוכנית מה הייתם עושים
"מוכרת צוחקת על אישה בעלת מוגבלות"

דין

- א. לשאול מה הם ראו - מבינים, מה קרה שם?
- ב. האם יכולים להבין את התגובה של האנשים ששותקים? - מה גורם להם לשתוק?
- ג. האם אתם יכולים להבין למה הבחור הגיב אחרי שהבחורה יצאה החוצה?
- ד. מה אתם חושבים הייתה עושים...?
- ה. מה אתם חושבים שנכון לעשות...?

עזרים: מקרן, מחשב, רמקול

ב. משחק תפקידים

מחלקים אותם ל-3 קבוצות - כל קבוצה צריכה להציג את אותה סיטואציה חוץ ממשתתף אחד שהתפקיד שלו משתנה מסיטואציה לסיטואציה. (כמובן לא להגיד לחניכים).

כל קבוצה מציגה את המקרה אחד אחרי השני בלי להגיד כלום ואחרי שכולם מסיימים יש שאלות לדיון.

המקרה:

חברי הכיתה כותבים ברכות לראש השנה, ויש מי שמתקשים ומביא ברכה עם המון שגיאות כתיב והילד שקיבל מראה לחברים שלו.

תפקידים:

קבוצה 1: הילד שמכין את הברכה, הילד שמקבל את הברכה ומראה לכל חברי הכיתה וצוחק, שאר הילדים צוחקים על הילד שכתב בשגיאות כתיב.

קבוצה 2: הילד שמכין את הברכה, הילד שמקבל את הברכה ומראה לכל חברי הכיתה וצוחק, שאר הילדים צוחקים על הילד שכתב בשגיאות כתיב, חוץ מילד אחד שלא מגיב (לא צוחק ולא אומר כלום).

קבוצה 3: הילד שמכין את הברכה, הילד שמקבל את הברכה ומראה לכל חברי הכיתה וצוחק, שאר הילדים צוחקים על הילד שכתב בשגיאות כתיב, חוץ מילד אחד שמגיב, ואומר לכולם במיוחד למי שהראה את הברכה שזה לא יפה ושיפסיק.

דין

1. מה היה שונה בסיטואציה
2. מי היה החזק - מי היה החלש

המטרה להראות להם שדווקא מי שהגיב הוא החזק ולא מי שצחק.

עזרים: 3 כרטיסיות לכל קבוצה

טיפים למדריכים

קל יותר להחרים או לגלות אדישות לסבל של ילד שאני לא מחובר אליו רגשית

כל השנה הקפידו לייצר אינטימיות וערבוב מתמיד של זוגות וקבוצות בכיתה, שחקו משחקים מצחיקים שמייצרים העמקת היכרות או דורשים שיתוף פעולה בקבוצה קטנה.

דברו עם הכיתה על מה לגיטימי ומה לא לגיטימי בריב

כולנו רבים לפעמים, גם המבוגרים. אבל יש הבדל בין לכעוס, לצעוק, אפילו לדבר לא כל כך יפה, לבין להסית אחרים או להפיץ שמועות.

למדו את הילדים כלים שיעזרו להם לדווח

ביחד כקבוצה או באופן אנונימי.

הסכם קבוצתי לגבי חרם

הציפו ודברו עם התלמידים/ות על לחץ חברתי

עודדו התערבות למען אחרים ומתגו זאת כהתנהגות אמיצה:

אומץ היא תכונה שילדים רבים חושקים בה. ההבנה שאם אתערב למען ילד מוחרם או דחוי, אחשב כילד אמיץ ואזכה בפידיבק חיובי מהקבוצה - היא תמריץ חשוב.

חרם? בריונות? בדידות? דברו על סבל של ילדים:

מצבים רבים של חרם, נתפסים על ידי הילדים כלגיטימיים מכיוון שהם לא חרם קלאסי. לכן דברו עם הכיתה על סבל של ילדים ולא דווקא על חרם.

חיבור לעולמם של הילדים גם מחוץ שעות הפעילות ומצבם בכיתה ואחר הצהריים

* קרדיט לאתר מצמיחים

ג. מסכים / לא מסכים

משחקים את המשחק פעמים. פעם אחת עם עיניים מכוסות ופעם נוספות עיניים פקוחות.

< המטרה לראות שינוי בדעתם של הילדים לחץ חברתי: רק המדריכים אמורים לדעת.

המדריך מקריא היגד והילדים צריכים להצביע אם הם מסכימים או לא:

< ילדים לא צריכים להיות כל כך רגישים. מותר קצת לצחוק וללעוג לילד.

< אסור לערב את ההורים/ מורים/ מדריכים בסכסוכים בין ילדים

< כשמישהו חושב את עצמו למלך, זה יוצר אווירה לא נעימה.

< המדריכים צריכים לעזור לילדים שמבודדים.

< ילדים צריכים לשתף/להזמין ילד ביישן או לא מקובל בחברה להצטרף לקבוצה.

< יש ילדים ש"גומרים חשבון" עם ילדים אחרים בחברת הילדים, צריך להגיד את זה למדריכים / להורים.

< ילד שמפריע בקבוצה צריך להרחיק מכולם.

< רצוי להתרחק ולא להתערב במריבות בין ילדים.

< חשוב לתמוך בילד שונה, לא ללעוג ולצחוק לו.

< אם ילדים רבים במכות צריך להתערב, זה יכול להסתיים לא טוב.

< ילד שלא משתפים אותו במשחק, צריך לשבת בצד עד שישכימו לשתף אותו.

< כשילדים הולכים מכות צריך לעודד אותם לגמור ביניהם את החשבון ולא להתערב.

< מבוגר חייב להתערב בקבוצת ווטסאפ של ילדים כשיש דיבורים מעליבים, זה יכול להסתיים לא טוב.

עזרים: היגדים, שלטים של מסכים / לא מסכים.

ד. מליאה

< לשאול אותם מה לדעתם היה הנושא?

< על מה התמקדנו היום.

< כל ילד יאמר לקבוצה, מה אני לוקח על עצמי לעשות קצת אחרת.

ה. סיכום

קטע מהסרטון " שרשרת של מעשה טובים "

יש לסרוק את ה QR

לכל אחד יש את הכוח את האור שבו וכולנו יחד מאור גדול... הכוח לבחור בטוב... בידיים שלנו

עזרים: מקרן, מחשב, רמקול.

תכנית שביל הגישור

משחוק בגישור ליישוב מחלוקות בין ילדים

" צי קאן אַ פּשיל... "

" צי אַגול אפּתרון הסכסוך... "

שלבי התכנית

1

הכשרת צוותים חינוכיים
בישוב/בבית הספר

2

הצוותים החינוכיים
חושפים את התלמידים
לכלים מעולם הגישור

3

סדנה להורים:
כלים לישוב מחלוקות
במשפחה וחשיפה לתהליך
בישוב/בבית הספר

4

ציוד השביל בשיתוף
תלמידים/הפנינג
גישור ביישוב/בבית הספר

רוצים לצעוד על שביל הגישור?

צעד אחד קדימה

ריכזנו עבורכם רעיונות לתוצרים שתוכלו
להכין עם החניכים לאחר סיום הסדנה

בניית ספסל חברות

תליית שלטים - הידעת? - ברחבי הישוב/הקיבוץ

הכנת סרטונים קצרים למניעת חרמות

לוח קבוצתי למניעת חרמות

כתיבת אמנה חברתית נגד חרם

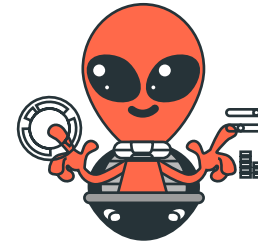
מרכז הגישור מפעיל ומציע סדנאות חווייתיות דרך משחק עבור החניכים

פיתוח תוכן - ימית קשי, מרכז הגישור הקהילתי ביואב

פלישת חייזרים על כדור הארץ

שיעור בשאלת שאלות, בירור כוונות וחילוף ידע

גם כשנראה לנו שאנחנו ממש מבינים את הצד השני או שאנחנו ממש מובנים לצד השני - אין זאת המציאות. והאמת היא שהרבה מריבות נוצרות כתוצאה מאי הבנה או הבנה מוטעית ובייחוס לצד השני כוונות שהם בכלל לא שלו. קרה לכם שהייתם בלתי מובנים? קרה לכם שהבינו אותכם בצורה מוטעית או ההיפך-שייחסתם למישהו כוונות רעות - אך הבנתם שהוא הגיע עם כוונות טובות? בואו נראה מה יש לחייזרים ללמד אותנו.

על מה המהומה?

היכרות עם הדינמיקה של הסכסוך:

פיתוח המודעות לתחושות הגוף, המחשבה והרגש

על מה אנחנו רבים? האם יש צדדים חיוביים בקונפליקט? מדוע יש נושאים ש'מקפיצים' אותנו ונושאים אחרים שלא מפריעים לנו? איך אנחנו מגיבים במצבי מריבה? מה מרגיע אותנו? מצבי קונפליקט הם טבעיים, נורמאליים ואוניברסאליים וככל שנלמד להתיידיד איתם כך נוכל לנווט אותם לפי רצוננו.

גדר כבשה ואיש בעיה

היכרות עם סגנונות קונפליקט

כשהאיש הקטן הציב בפני הכבשים גדר הוא הופתע לגלות שלמרות שכל הכבשים נראות אותו הדבר, עדיין כל כבשה עברה את הגדר בדרך הייחודית לה. מהי דרככם הייחודית להתמודד עם בעיות? איזה דרכים תרצו לאמץ בפעם הבאה שתמצאו להתמודד עם בעיה?

המפגש פותח את עולמם של התלמידים לסגנונות חשיבה יצירתיים לפתרון הבעיות.

אולי בכלל למשל!

אימון מנטלי לחשיבה חיובית ועוצמה - גם במצבי קונפליקט בספר 'אולי בכלל למשל' הברווז בטוח שהחיות פועלות מתוך חוסר התחשבות, האומנם? ומה אם נאמץ עוד נקודות מבט חדשות...איך המציאות תראה לנו אז?
אחת הסיבות העיקריות למריבה - היא אי הבנה ופרשנות מוטעית במפגש נתרש הסתכלות אובייקטיבית- ומציאת פרשנות מגוונת וחיובית למציאות.

בוא נהרוססססס למישהו אחר

שיעור בהקשבה באמצעות הספר 'הארנב שהקשיב'

מדוע כל כך קשה לנו להקשיב באמת? מה קורה לנו כשאנחנו מקשיבים למישהו אחר? האם נוכל להקשיב בשעת כעס? מהי הקשבה אפקטיבית? האם ניתן לתרגל ולאמן 'הקשבה'. כן, כמובן. בואו לתרגל איתנו :)

שיתוף פעולה מול תחרותיות (Win Win)

מושגי יסוד בגישור

ההתכונות שלנו למנוע מציאות 'לא טובה' פותחת לנו צוהר (דמיוני ברובו) לעולם תחרותי שבו אם לא נפעל מהר, חזק וטוב יותר (לדעתנו) אנחנו עלולים להפסיד או לקבל את התוצאה קטסטרופלית, שממנה אנו מנסים להימנע. פיתוח סגנון ניהול של שיתוף פעולה ימקד אותנו ל'תוצאה הרצויה' ולפיתוח דרכים משותפות להשגת המטרה. המפגש מציע לתלמידים לתרגל שיח ודיאלוג של 'שיתוף פעולה'.

חן רוזן | מנהלת הרשות לבטחון קהילתי | 050-7713123
מרכז גישור קהילתי

شركة
المركز الجماهيرية
انسان - جمهور - مجتمع

החברה
למתנסים
אדם - קהילה - חברה

משרד הרווחה
והביטחון החברתי

